

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Dhr. E. van der Burg
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Datum
21 juli 2023
Kenmerk
TIS/U202300541
Bijlage(n)
-

Onderwerp
beëindiging RTB voor zg. "derdelanders"

Geachte heer Van der Burg,

Hierbij brengen wij onze grote zorgen naar voren rondom de doelgroep 'derdelanders' die op 4 september nog steeds in de gemeentelijke opvang van gemeenten verblijven en waarvan de opvang moet worden beëindigd.

Op grond van de Wet Verplaatsing Bevolking, ook wel staatsnoodrecht, zijn burgemeesters gehouden opvang te bieden aan degenen die onder de Europese richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) vallen. In tegenstelling tot veel omliggende landen, heeft de Nederlandse regering in eerste instantie ervoor gekozen om ook niet-Oekraïners die ten tijde van de Russische inval in Oekraïne rechtmatig in Oekraïne verbleven onder deze richtlijn te laten vallen.

Aanvankelijk was 4 maart j.l. de datum voor het beëindigen van de tijdelijke bescherming voor deze specifieke groep, maar omdat het gehele proces waaronder ook het beëindigingsproces niet goed was voorbereid is in februari deze datum verschoven naar 4 september 2023.

Al in de tweede helft van 2022 vroeg de VNG om een duidelijk proces voor zowel de "derdelanders" zelf, als voor gemeenten en uitvoeringsorganisaties. In onze brieven van 25 januari en 3 februari 2023 heeft de VNG u dringend verzocht om zo spoedig mogelijk met een oplossing te komen die rekening houdt met de door gemeenten geuite zorgen t.a.v. de uitvoerbaarheid, logistiek en communicatie.

Hoewel de afgelopen maanden veel aandacht is besteed aan het creëren van uitvoerbaar proces vanuit de meest betrokken uitvoeringsorganisaties (IND, COA en DT&V) en richting de derdelanders zelf, zien we dat het handelingsperspectief voor burgemeesters is achtergebleven.

De verwachting is steeds geweest dat derdelanders vanaf 4 september elders worden opgevangen, door COA omdat een asielaanvraag werd ingediend, dan wel terugkeren naar land van herkomst.

Sinds kort is gebleken dat de meeste “derdelanders” geen aanvraag hebben ingediend en ook niet zijn teruggekeerd. Dit heeft tot gevolg dat naar verwachting op 4 september het recht op opvang voor circa 2.500 mensen stopt en dat burgemeesters nu geconfronteerd worden met een groep mensen waarvoor geen juridische basis voor opvang meer is.

De VNG begreep daarnaast dat de IND een voornemen tot beëindiging van de RTB aan “derdelanders” heeft gestuurd waarin is aangegeven dat er sprake is van een vertrektermijn van 28 dagen vanaf 4 september. Wat dit betekent voor de uitvoering is niet vooraf met de VNG afgestemd en is vooralsnog onduidelijk.

Daarnaast loopt er nog een aantal rechtszaken dat nog niet in hoger beroep is afgehandeld en bestaat het gerede vermoeden dat meer rechtszaken zullen worden gestart die ook tot de hoogste rechter zullen doorlopen.

Het risico is daarom onze ogen groot dat gemeenten met een probleem worden opgezadeld dat is ontstaan door een bewuste beleidskeuze van dit kabinet.

Aangezien we midden in een vakantieperiode zitten en de datum van 4 september zeer dichtbij is, vragen we u met klem om zo spoedig mogelijk aan alle burgemeesters van Nederland helderheid te verschaffen over de volgende zaken:

- Wat betekent het vervallen van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor de “derdelanders” voor de opvang van deze groep door gemeenten? Als het antwoord is dat burgemeesters deze opvang *moeten* beëindigen, verzoeken wij u dit terdege juridisch te onderbouwen. Ook verzoeken wij u aan te geven wat er gebeurt als een burgemeester deze opvang *niet* actief beëindigt omdat dit vanuit humanitair oogpunt onwenselijk wordt geacht.
- Wat betekent de door IND aangekondigde vertrekperiode van 28 dagen voor gemeenten? En waarom is over de brief van de IND geen communicatie richting gemeenten geweest? Wat is het risico als de burgemeester de opvang beëindigt op 4 september?
- Als de opvang voor “derdelanders” moet worden beëindigd, bestaat het risico op onrust en onveiligheid op de opvanglocaties en op straat. Welke maatregelen, adviezen en ondersteuning voorziet u hierbij?
- Hoe zorgen we dat inwoners die in hun eigen huis derdelanders opvangen goed worden geïnformeerd en op geen enkele wijze hierbij persoonlijk risico lopen?
- Worden werkgevers voldoende geïnformeerd over de situatie vanaf 4 september? De meeste “derdelanders” werken immers en zijn juridisch vanaf 4 september illegaal in Nederland. Zijn alle “derdelanders” voldoende geïnformeerd over dit aspect?
- Wat is het handelingsperspectief indien er nog geen sluitende jurisprudentie is vanuit de rechtszaken die nu al lopen of mogelijk zullen volgen?
- Kunt u nu al toezeggen dat alle bijkomende kosten van eventuele verlengde opvang, handhaving of anders die gemeenten moeten maken zullen worden vergoed? Hierbij gaan we er van uit dat alle kosten van personen die een asielaanvraag hebben ingediend bij het COA horen.

Wij verzoeken u verder om op korte termijn een informatiepunt voor gemeenten en derdelanders over dit thema in te stellen.

Gezien de urgentie van dit thema verzoeken wij u om een spoedige reactie.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur